

Kristelig Folkepartis programkomité

Vår ref:

Deres ref:

Jessheim, 17.01.2025

LHLs hørings svar / innspill til Kristelig Folkepartis stortingsprogram 2025-2029

LHL, som representerer og organiserer 54 000 pasienter og pårørende innen hjerte-, kar- og lungesykdom, allergi, eksem, hjerneslag og afasi, har lest Kristelig Folkepartis utkast til stortingsprogram 2025-2029 med stor interesse.

LHL har merket seg flere interessante og viktige forslag til tiltak på områder som eldre, helse og et inkluderende arbeidsliv, som vi støtter.

Her følger våre tilbakemeldinger på og innspill til forslaget:

Folkehelseprofil

Programmet har en tydelig folkehelseprofil, som vi både ber om og forventer at Kristelig Folkeparti vil prioritere å følge opp i storting så vel som ved eventuell regjeringsmakt. Vi viser her spesielt til punktene om sunn skatteveksling, tobakk og nikotin, samt alkohol. Vi støtter også et nasjonalt skolematprogram fordi grunnskolen er en viktig arena for god folkehelse.

Akuttmedisin

Under *Primærhelsetjenesten* står det at Kristelig Folkeparti vil sikre de prehospitaltjenestene over hele landet, herunder en tilgjengelig ambulansetjeneste.

Her vil vi rette oppmerksomheten på at i Norge ikke har et likeverdig tilbud for akutt behandling. For eksempel er ikke alle ambulanser i dag rustet til å gi trombolytisk behandling av pasienter med hjerteinfarkt. Vi har følgende forslag til nytt punkt:

- **«Kristelig Folkeparti vil sikre enhetlig standard for utstyr og tilstrekkelig kompetanse i ambulansetjenesten.»**

Nye pakkeforløp

Under *Sykehus og spesialisthelsetjeneste* ber LHL Kristelig Folkeparti ta tak i to utfordringer:

1. Riksrevisjonens undersøkelse av rehabilitering i helse- og omsorgstjenestene dokumenterer at det er behov for å styrke rehabiliteringen. Her ber vi om at Kristelig Folkeparti programfester forslaget som partiet foreslo under Stortingets behandling av *Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027: Utrede og innføre et pakkeforløp for habilitering og rehabilitering*. Vi har følgende forslag til nytt punkt:
 - *«Kristelig Folkeparti vil at det etableres pasientforløp for habilitering og rehabilitering for å sikre god samhandling mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, samt et mer helhetlig pasientforløp.».*
2. Tidligere undersøkelser viser at ca. 6–7 prosent av voksne i alderen 40 år og over har kols (kronisk obstruktiv lungesykdom) (FHI, 2022). Gitt befolkningsutviklingen, vil kols-pasienter utgjøre en stadig større gruppe med høy sykkelighet, samsykkelighet og dødelighet. Kols er en progressiv sykdom med kronisk betennelse der luftveiene skades gjennom mange år. Kols-pasienter har behov for lungerehabilitering, men tilbudet er i dag lavt. I Nasjonalt kolsråds undersøkelse fra 2021 var et av hovedfunnene at behandlingsintervensjoner som inngår i et lungerehabiliteringsprogram ble rapportert som et tilbud kun i 21 prosent av kommunene, mens bare 5 prosent rapporterte at de hadde tverrfaglig lungerehabilitering over flere uker (Frisk et al., 2021). En endring må til for å sikre kols-pasienter oppfølgingen de trenger gjennom livsløpet. Vi har følgende forslag til nytt punkt:
 - *«Kristelig Folkeparti vil at det etableres eget pasientforløp for personer med kols.».*

Universell utforming

Under *Aktive seniorer* heter det at Kristelig Folkeparti vil sikre at viktig informasjon fra myndighetene også sendes ut ikke-digitalt. Ved siden av at dagens praksis angår mange av LHLs medlemmer med høy alder, er dette også en utfordring for våre medlemmer med afasi og andre med kognitive utfordringer. Vi foreslår derfor at dette omtales et annet sted i programmet, slik at man dekker alle grupper med samme behov.

Logopeddekning

Relatert til forrige punkt, men også uavhengig av det, vil vi henlede oppmerksomheten på en annen utfordring for personer med afasi: **Mangelfull logopeddekning**. Som Riksrevisjonen her påpeker har bare 45 prosent av kommunene logoped tilgjengelig. Logopedhjelp ved afasi er avgjørende for å forbedre alle aspekter av kommunikasjonssevner, inkludert tale, lesing og skriving. Vi har følgende forslag til nytt punkt:

- *«Kristelig Folkeparti vil styrke logopeddekningen.».*

Vaksiner

Vi savner både omtale og et eget punkt i programmet om vaksiner for voksne på nasjonalt nivå. Vaksiner er etter vårt syn et viktig utjevneende folkehelseiltak som bør løftes fram. Kommende voksevakasjasjonsprogram skal bidra til et tilbud om vaksiner mot flere sykdommer for både voksne, og personer i risikogrupper. Vi har følgende forslag til nytt punkt:

- *«At nødvendige vaksiner i et vaksinasjonsprogram for voksne er gratis og tilgjengelige for alle i rett tid.».*

Lykke til med videre programarbeid.

Med vennlig hilsen,

Magne Wang Fredriksen
Generalsekretær
LHL